

18. 03. 2004

Osobnost poradce a jeho role v poradenství; etika poradenské práce

OSOBNOST PORADCE

Poradce je jednou z proměnných v poradenském procesu (viz 2. setkání).

Na poradenskou činnost jsou kladeny nároky, které určují, jaké předpoklady a v jaké míře má poradce mít. Jedná se o (viz. Paulík Pavel – Kapitoly z biodromálního poradenství, 1994) :

- a) vzdělání
- b) praxi
- c) předpoklady osobnosti
intelektuální dispozice,
komunikativní předpoklady,
schopnost rozhodovat, orientace na člověka,
potřeba sebepoznání a sebeřízení, další seberozvoj,
osobnostní zralost- emoční vyrovnanost,
dominance ve smyslu řízení poradenského procesu,
spontaneita (přirozenost)
empatie
vysoké morální předpoklady

ETIKA poradenské práce

Existují různé oblasti, kterým je v rámci etiky věnována pozornost – např. lékařská etika, etika podnikání, křesťanská etika, etika internetu apod.

K poradenství a pomáhajícím profesím má nejbližší psychologická etika. Má kratší historii než etika lékařská.

V psychologii existuje řada etických kodexů. Všechny jsou vedeny představou **prospěchu klienta**, kterému má být poskytnuta dobrá **kvalita práce** a dobrý **rámec pracovního vztahu**.

1. Prospěch klienta

Jedná se o zásadu „úcty k lidským právům a důstojnosti“ a také o princip odpovědnosti vůči klientům a společnosti. Patří sem některé prvky důvěryhodného vztahu s klientem, např. záruka mlčenlivosti a práce s poučeným souhlasem. Prospěch klienta je ohrožen u konfliktu zájmů a (zne)užití moci.

2. Kvalita práce

Většina kodexů v této otázce hovoří o zásadě kvalifikace nebo také způsobilosti a vědecké odpovědnosti. Všechny tři popisují dobře odborně vyzbrojeného profesionála, který ví, co umí, a v oblastech, které neumí, dokáže spolupracovat.

3. Rámec pracovního vztahu

Zde se můžeme dočíst o zásadě čestnosti (Evropský metakodex etiky), v americkém kodexu Americké psychologické asociace se mluví o zásadě integrity. Obě zásady popisují základní přístup psychologa k jeho pracovním protějškům (pacientům, klientům, studentům, supervizorům atd.) Psycholog má čestně a pravdivě vyjevit svoji roli a svoje poslání a jednat v souladu se svou rolí a posláním. Má si rovněž být vědom svých postojů, přesvědčení, hodnot a potřeb a rozpoznávat, do jaké míry ovlivňují a omezují jeho práci. Práce psychologa nebo jiného poradenského pracovníka by měla být vedena jeho nejlepším **vědomím**, to znamená soudobými poznatky, a **svědomím**, to znamená etickými postoji.

Literatura:

Osobnost

Drapela, J.V., Hrabal V. a kol.: Vybrané poradenské směry. Teorie a strategie. Praha: Karolinum, 1998.
Gabura, J.; Pružinská, J.: Poradenský proces. Praha: SLON, 1995.

Kopřiva, K.: Lidský vztah jako součást profese. Praha: Portál, 1997.

Lazarová, B.: Základy pedagogicko-psychologického poradenství pro učitele. Elektronický studijní text. -

Paulík, K. a kol.: Kapitoly z biodromálního poradenství. Ostrava : Ostravská univerzita, 1994.

Brno: Ústav pedagogických věd FF MU, 2002.

Úlehla, I.: Umění pomáhat. Praha: SLON, 1996.

Etika

Gabura, J.; Pružinská, J.: Poradenský proces. Praha: SLON, 1995.

Jankovský Jiří – Etika pro pomáhající profese. 2003.

Baštecká, Goldmann – Základy klinické psychologie. Portál 2001, s. 363 – 362.